

Ingen er så trygg i fare

Marianne Løvvik er født og oppvokst på vestkysten av Norge, som også er blitt kalt "det norske bibelbeltet", på steder hvor troen er en selvfølgelig og naturlig del av hverdagen.

"Ingen er så trygg i fare" er basert på tanker og refleksjoner rundt kulturell identitet, etnisitet og tilhørighet. Det er en del av prosjektet "På leting etter norskhet", som stiller spørsmål ved den nasjonale selvforståelsen, og det som tilsynelatende kan se ut til å være kjent, trygt, godt og sant. Denne delen av prosjektet er en undersøkelse av blant annet historisk autentisitet, og troen som fundament for samfunn og kultur. Det som er nært og kjær, i forhold til det som er fremmed og truende.

Tittelen, "Ingen er så trygg i fare", er fra salmen av svenske Lina Sandell ca. 1850. Den er en av de mest brukte dåpssangene i Norge, og representerer antagelig for mange mennesker, varmen og tryggheten i barnetroen.

Handaplagg skammaskaut og lometørklær

"Handaplagget", det hvite plagget som bruden bærer over hendene. Historien går tilbake så langt som til før vår tidsregning.

- Sume hedenske folk trudde at ymse deler av lekamen måtte gøymast for åndene, så dei ikke fekk gjera eller setja skade på dei. Andre stader trudde dei at hendene som var brukte til allslags arbeid, var ureine, og difor måtte gøymast og ikkje måtte røra ved heilage ting eller visast fram når dei skulle møta heilage makter. Det har vore mange slags skikkar i det høve i dei ymse land og til dei ymse tider.

- Den kristne kyrkja tok over sume av desse skikkane.

"Skammaskaut"

Utdrag fra Hardangerbunad før og no, av Gudrun Stuland, i avsnittet om "felte hovudklutar" som alle kvinner bar.

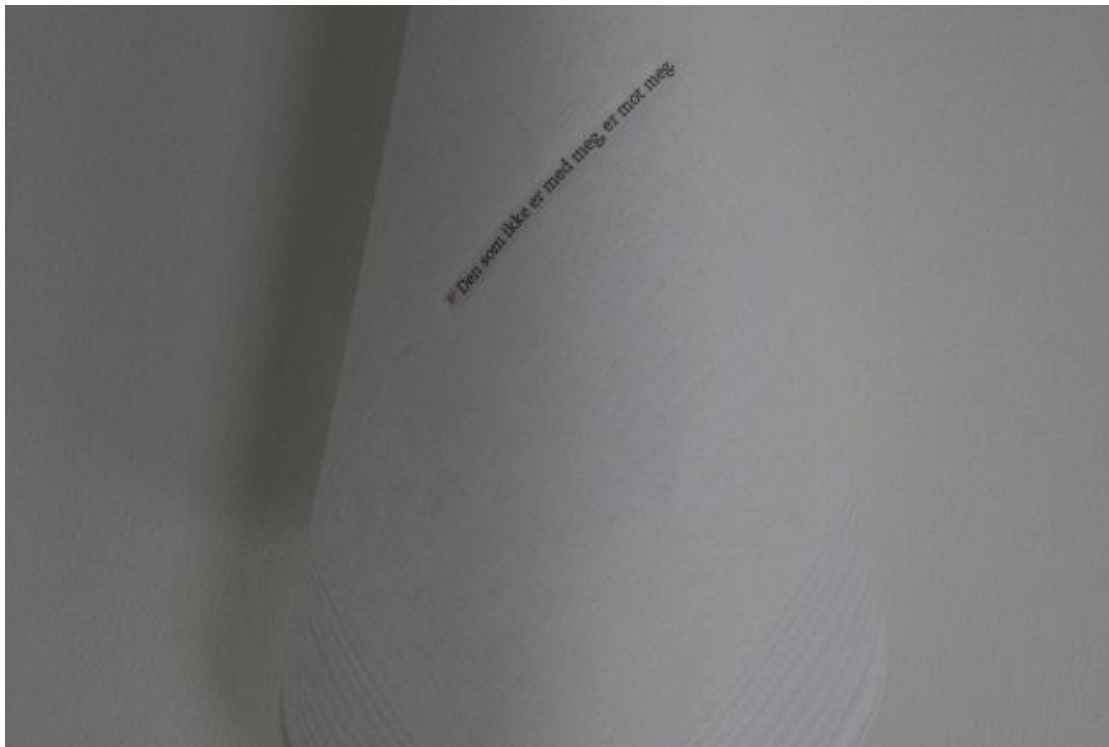
Gifte kvinner bar disse skautene annerledes enn unge jenter. De som hadde fått barn utenfor ekteskap ble tydelig markert for dette:

- Ei gamal kone fortalde at då ho som ungnokone kom til Kvam i 1875, var det to jenter som hadde fått born, og dei måtte gå i felte klutar som var bundne i nakken som skauta, men utan band over. " Dei var so vande pao desse klutane sine, å gjekk so brekne atte", sa ho. "Hadde ei gjenge å fenge barn og seinere vert gift, fekk ho ikke bera krana, men berre kluten som vert kalla "førkje-klut". Den hadde ellers mange namn, slik som t.d. "skammaskaut", "kuaskaut", "skammaklut".

Lommetørklær - Store Norske Leksikon

Lommetørklær, kjennes fra det første århundre f.Kr. De ble da brukt til å tørke bort svette. Fra ca. år 300 e.Kr. er de også omtalt som et redskap til å rense nesen med. Lommetørklærne ble opprinnelig båret i hånden, over armen eller lignende; først da enkelte draktplagg fikk lommer på slutten av 1600-tallet, kunne de plasseres der. Lommetørklær som ble båret synlige, fikk ofte en rent dekorativ funksjon. Utseendet og bruksmåtene har vekslet frem mot vår egen tid.

“Den som ikke er med meg, er mot meg.”